

PROPRIETAR-DIRECTOR

AUGUSTIN POPA

Redacția și administrația
BLAJ, JUD. TARNAVA MICĂ

INSERATE

Conform regulamen. de aplicare a tarii ului comercial, categoria V.

Unitatea

REDACTOR

DUMITRU NEDA

Foale înscrise în Registrul de Publicații al Trib. Târnava-Mică sub Nr. 2-1938.

ABONAMENTE

Pe un an . . . 250 Lei
Pe 6 luni . . . 150 Lei
Pentru străinătate 750 Lei**Foale bisericescă-politică — Apare în fiecare Sâmbătă**

Frână desmățului!

(+) Frivolitatea nu-i trăsătură a firii românești. Dimpotrivă, e ceva străin și respingător. Neamul nostru e sobru și înzestrat de Dumnezeu cu foarte mult bun simț. Atât vorba cât și portul, și mai ales purtarea adevărat românească, sunt demne și serioase. Răul însă e molipsitor și prinde iute. Cu deosebire se întâmplă acest lucru când e vorba de elemente mai puțin consistente, ori chiar străine de noi, după sânge și după obiceiuri rămase dela moși-strămoși, pripășiți între noi și făcuți, după forme exterioare, un pământ și o apă cu noi, păstrându-și însă neatinsă moștenirea de străbună frivolitate. Care răsbate repede la suprafața pojghiței românești îndată ce i-se dă prilej să răspundă la chemări ancestrale.

Pornirea aceasta atavică — la noi de natură destul de străveziu greco-țigănească — s'a dovedit atât de tare încât a sfidat și comandamentele de aspră sobrietate impuse de vremuri cumplite ca celea prin cari tocmai trecem. Desmățul ținutei în localuri publice, ca și pe stradă, a devenit deadreptul revoltător. Pentru a se convinge cineva despre aceasta n'are decât să petreacă puțin unde se află mai multă lume, să privească la ce se nimereste în jurul său, și va rămânea scârbit de ce va vedea. Cum se vede c'a rămas și Mareșalul Antonescu, dela care a plecat ordinul prins și de gazete:

Tineretul feminin care se manifestă printr'o fardare exagerată, coafuri extravagante, rochii prea scurte, atitudini nepermise în cinematografe, în grădini publice, sau chiar pe stradă; bărbații care sub pretextul excesului de căldură își scot haina, își deschid cămașa la gât sau își suflecă mânecile în localuri publice sau pe stradă; cei ce fac vacarm la manifestațiuni sportive și toți cei ce nu înțeleg a avea o ținută corectă, vor fi identificați de agenții de poliție, înscrși în controale speciale și în caz de recidivă, vor fi supuși unui regim de corecție în școli de reeducare sau în lagăre. Deasemenea cei ce-și fac din desmăț o ocupație, precum și vagabonzii, vor fi trimiși în lagăre de muncă, iar copiii ce fumează vor fi arestați și predați familiilor lor prin poliție, iar în caz de recidivă vor fi trimiși la școli de corecție.

Ordinul acesta, cu sancțiunile ce pune în vedere infractorilor, e chiar bine venit. Și bine era de se dădea mai de demult. Intre altele scăpam de tablouri ca acelea ca profesoare ce urcă la catedră fardate și roșite ca patașele și cu mironosițe ce se apropie chiar de Masa Sfântă dichisite la fel. (Nu cumva de dragul ochilor... ingerului păzitor?) — Las' că în cazul din urmă preoții liturghisitori trebuia să treziască la realitate cucoanele ipersensibile la tentații de natura celor

Vieață nouă

Insemnări pe marginea ședinței plenare a Comitetului Central al Agru-lui

(=). Acum, când toate se prăbușesc, o singură certitudine ne-a mai rămas: credința. În bezna păgână ce ne învăluie, doar luminile ei ne mai pot arăta drum spre lumea nouă care, de va vrea să fie trainică și bună, va trebui clădită pe stânca evangheliei.

Printre ruinele ce cresc, în nesiguranța ce se face tot mai grea, apare în plină lumină rostul providențial al Acțiunii Catolice; iar acel care i-a fost animator și organizator, Pius XI, se vedește mai mult decât un vizionar: adevărat profet social. Fiindcă a văzut limpede catastrofa ce se apropia. I-a pus diagnosticul exact. I-a găsit și leacul. A mobilizat elitele pentru recreștinarea și, prin aceasta, pentru salvarea lumii. — Dar boala era prea înaintată pentru a se vindeca prin terapia inoirii lente. S'a ajuns la marea operație în care sângerăm. Să sperăm că nu ne va fi fatală. Odată și odată se va termina măcelul. Ne vom ridica și vom începe, iară și iară, cu eterna îndărătnicie a vieții, să ducem casă nouă pe ruinele fumegânde.

Vom isbuti, dacă vom clădi cu Dumnezeu. Dacă vom săpa pământul privind spre cer. Dacă vom suda încheeturile noiei zidiri cu cimentul învățăturilor sociale ale evangheliei. Cu alte cuvinte: dacă pionierii noiei lumi vor fi batalioanele Acțiunii Catolice; armată care trebuie nu numai menținută în vechile ei cadre, ci sporită mereu, instruită fără zăbavă, pregătită cu zel neobosit. Fiindcă misiunea ce o așteaptă este imensă cât lumea.

Peste toate acestea, la noi „AGRU” — Acțiunea Catolică a noastră — mai are de împlinit și un alt rol de prima necesitate: să apere ființa și drepturile Bisericii. Căci pentru a putea activa, acum și în viitor, trebuie mai întâi să existăm. Tragedia din vara 1940 a schimbat multe lucruri. N'a făcut însă, din păcate, decât să crească și să facă mai grea această misiune de apărare și de afirmare catolică pe care Agru a avut-o din început.

Necesitatea ei s'a făcut atât de simțită, încât mulți din cei până acum nepăsători, începeau a o căuta; și mulți, tălmăcind greșit relativa tăcere în care s'a muncit dela absurda catastrofă încoace, începeau a fi îngrijorați.

Va fi, deci, bine primită vestea pe care

menționate, în lipsa unor porunci mai înalte. Dar acum fie și așa. Numai să înceteze o frivolitate și un desmăț desgustător ce cuprinsese, sub formele pomenite în ordinul Mareșalului, și sub altele, femei și bărbați, deopotrivă.

o aducem: s'a decis convocarea Congresului general al Agru-lui! — Duminecă, în 2 August, s'au întrunit la Blaj, sub prezidiul dlui prof. Al. Borza, membrii Comitetului Central în ședința plenară, care a fost onorată cu prezența I. P. S. Sa Valeriu Traian Frențiu și altor numeroși frunțași ai vieții noastre bisericesti. S'a discutat frumos și temeinic. S'a examinat situația sub diferitele ei aspecte și s'au desprins directive. S'a constatat, cu satisfacție, că dincolo și dincoace de linia blestemată, unitățile agriste au fost active. A sosit însă momentul să trecem în revistă efectivele, să încheem rândurile, să coordonăm eforturile și să potrivim activitatea după porunca aspră a grelelor realități în care trăim.

Viitorul congres general va însemna, prin urmare, un moment de importanță capitală în istoria asociației. Va trebui să fie o piatră de hotar, dela care se deschid drumuri și perspective noi. — Nu va fi, și nici n'ar putea fi între împrejurările de astăzi, o mare manifestație de credință, cu participarea mulțimilor. Ci un sfat restrâns, dar cu atât mai adânc, al frunțașilor din toate părțile.

Aceasta este însă necesar: să vie din toate părțile, din toate districtele protopopești fără excepție, din toate parohiile mari, mireni cari acolo poartă în frunte steagul credinței, cei cari înțeleg misiunea de azi și de mâine a Bisericii noastre în sânul neamului românesc. Preoții să-i caute de pe acuma, să-i mobilizeze, să-i însuflețească. Ar fi o adevărată rușine să existe protopopiat fără reprezentanți — doi cel puțin, dacă nu mai mulți — în congres!

Și până atunci e necesar încă ceva: să se trimită fără întârziere, comitetelor diecezane, rapoarte temeinice și fidele despre situația și activitatea organizațiilor parohiale. Iarăși: fără excepție! Și absolut sincer. Nu e nevoie de nici o podoabă stilară. E vorba de plecare la nouă luptă spirituală. Trebuie să cunoaștem realitatea cinstită, nesulemenită. — Și această datorie apasă asupra preoților. Ei trebuie să se îngrijască de aceste rapoarte. Fără a cheltui vorbă de prisos, subliniem că acela care, date fiind toate câte sunt și câte le trăim, va lipsi dela această datorie, săvârșește mare-păcat. Față de Biserică și față de neam.

Să nu se supere preoții noștri, că le aducem aminte aceste datorii. Dar ceasul istoric pe care-l trăim e prea greu decât să mai îngăduie susceptibilități de orice fel. Cu atât mai puțin neglijențe. — Și se știe: Agru este organizația mirenilor; sufletul lui este însă clerul! De aici rolurile și răspunderile!

Aspecte regionale. Multora le place să afirme că în școlile unite se face confesionalism. Din nefericire afirmă asemenea lucruri și oameni cu răspundere în organizația școlară. Să luăm câteva exemple dela *Beiuș*.

La liceul român-unit de băieți sunt clase în cari majoritatea elevilor sunt ortodocși. La fel și la liceul român-unit de fete. În ambele internate locuiesc — și au locuit întotdeauna — elevi și eleve de religie ortodoxă, bucurându-se de toate favorurile. Dar audiatur et altera pars.

Din 1941 Școala Normală de conducătoare din *Beiuș* este confesională (ortodoxă). În toamna anului 1941 în clasa I. a fost primită o singură elevă greco-catolică. Acum în vacanță se afirmă adesea că nici la toamnă nu se vor primi mai multe de 2. În schimb la liceele române-unite au fost primite în clasele I. câte 20—30 de religie ortodoxă. Cine face confesionalism?

La Școala Normală ortodoxă din *Beiuș* sunt și eleve unite. Spre a întemeia o societate mariană catihetel greco-catolic a fost obligat să ceară aprobarea Episcopului ortodox, deși după lege oricare catihet are dreptul de forma cu elevii săi societate religioasă. Mai mult decât atât. — Episcopul ortodox al *Beiușului* și-a trimis un delegat la ședințele societății religioase greco-catolice. La liceele unite catihetii ortodocși organizează ședințe și societăți religioase când vor, fără să întrebe nici pe directorul școlii, nici pe Episcopul unit. Mai mult decât atât: Eram în casa Episcopului ortodox al *Beiușului* când a afirmat că din prea mare bunătate a admis întemeierea societății religioase unite dela Școala Normală, dar îndată ce observă „ceva” o interzice pentru totdeauna. Am pomenit dlui *Eduard Găvănescu*, inspector școlar, această atitudine (în primăvara anului 1942) și Domnia Sa mi-a răspuns — „popii noștri ortodocși sunt mai confesionali decât uniții”.

Elevele unite dela Școala Normală din *Beiuș* sunt trimise Dumineca la biserica orto-

doxă, să cânte în cor. Unde există vreo lege care să admită asemenea procedee? La corul bisericesc al elevilor uniți nu merge nici un elev ortodox, iar dacă ar merge s'ar vesti — urbi et orbi — că uniții fac confesionalism.

Seminarul dela Oradea

În 23 Iunie 1777 Papa Pius VI semnează bula prin care se întemeiază Episcopia greco-catolică de Oradea. (Despre această Episcopie există o monografie mai veche de profesorul *Ioan Ardeleanu* dela *Beiuș*, în 2 volume, și una mai nouă de f. prepozit *Iacob Radu*). În toamna anului 1792 tinăra Episcopie își inaugurează un așezământ de educație, Seminarul, care azi își serbează 150 de ani de existență. Împăratul *Leopold* donează Episcopiei Greco-Catolice casa Iezuiților (atunci desființată). Noul Seminar avea misiunea de a pregăti clerici și învățători. Între zidurile lui au crescut multe generații de tineri și au fost ajutate foarte multe elemente sărace. La *Blaj* „tipăii” donați de *Vlădici* (vezi *Șt. Manciulea: Tipăii Blajului*) au dat posibilitatea multor tineri săraci dar inteligenți să devină elemente utile societății și bisericii. Acelaș lucru a fost și Seminarul dela Oradea pentru granița de Vest. Acolo locuiau elevii români dela toate școlile secundare din Oradea. Erau crescuți în spirit creștinesc. La început — în 1792 — au fost abia 30 de elevi. Cu timpul numărul lor a crescut. Au beneficiat de burse și elevii ortodocși. *Alexandru Gavra*, fostul profesor dela *Arad*, a fost bursier al Seminarului Unit din Oradea. Au locuit acolo și studenții români dela Academia de drepturi din Oradea. Elevii aveau societate religioasă și societate de lectură. Acolo s au ținut ședințele „Lepturiștilor” numiți pe drept cuvânt „Junimiștii Bihorului”. — *Alexan-*

dru Roman, fost membru al Academiei Române, *Popfii*, predicator vestit, poet și prozator și mulți alți bărbați de seamă au fost conducători ai societății de lectură dela Seminarul din Oradea. Dintre foștii elevi cari au locuit acolo pomenim pe *Mitropolitul Ioan Vancea* de *Buteasa*, academicianul *Alexandru Roman*, și alții. În 1848 Seminarul a fost prădat și aproape doi ani a fost părăsit. După trecerea revoluției s'a revenit iar la viața normală.

În anul 1919 comuniștii au intrat în Seminar voind să ucidă pe *Rev. Canonic Dr. Miculaș*. Din 1940 e singurul cămin greco-catolic al elevilor dela școlile secundare din Oradea.

Asupra Seminarului din Oradea au apărut două monografii: una a canonicului *Dr. Ioan Georgescu*, și una a canonicului *Petru Tămăianu*. Ambele evidențiază rolul deosebit de important al aceluși așezământ de educație catolică. S'a dezvoltat și s'a susținut prin mecenatismul Episcopilor Uniți dela Oradea, cari n'au pregetat nici o jertfă pentru susținerea așezămintelor culturale (Seminarul și Școala Normală dela Oradea, Liceul de băieți și Liceul de fete din *Beiuș*) — inter omnes vicissitudines temporum. — În curtea Seminarului s'a înălțat în 1923 clădirea care adăpostește Academia Teologică, întemeiată de I. P. S. Sa *Dr. Valeriu Traian Frențiu*. Aniversarea de 150 ani a Seminarului din Oradea o serbează tinărul episcop-auxiliar P. S. Sa *Dr. Ioan Suci* la Oradea, iar refugiații — în frunte cu episcopul titular de Oradea, I. P. S. Sa *Dr. Valeriu Traian Frențiu*, la *Beiuș*. Urăm Seminarului din Oradea latinescul — *Vivat, Crescat, Floreat!*

Și nu ne îndoim că așa va fi, în ciuda tuturor urgiilor trecătoare ale vremii. Fiindcă e clădit din granit, obișnuit să înfrunte toate năpastele și să birue toate furtunile și fiindcă e puternic Dumnezeu dreptății.

Ioșif E. Naghiu

FOIȚA „UNIRII”

Principii de pedagogie creștină

Cartea părintelui *Miclea*, cu titlul de mai sus, nu este o apariție obișnuită, e desfășurarea unui steag de luptă pe tărâmul religios.

A sosit ceasul — spune autorul — ca să dăm vieță și simțire religiei, iar dacă înțelegerea ne lipsește, religia se va răsbuna crunt odată.

Cum erau, în antichitate, trupurile sclavilor și ale copiilor lor maltratate și ciopârțite din lipsă de protecție, așa azi sunt maltratate și ciopârțite de abstracțiuni sufletele copilașilor, din lipsă de înțelegere.

Când intră copilul la clasa de religie, la ușa trebuie să-și îngroape lumea lui copilărească. El trebuie să asculte solilocviile noastre, — continuă autorul —, să recite în cor, ca în clasele de talmud, să memorizeze câteva definiții dezastruoase pentru copii și pentru religie. El trebuie să adune în minte esența adevărilor divine cuprinse în formule algebrice. De voie, de nevoie, copilul va învăța câteva definiții administrate cu siringa.

Copilul invidiază gândacul, că e mai fericit decât el. Gândacii își cântă libertatea și veselja, iar copiii trebuie să stea în nemișcare pentru a li-se țurna în minte lucruri care nu-i încălzesc, ci îi torturează.

Impotriva acestei stări de lucruri dăunătoare, autorul preconizează reîntoarcerea la Evanghelie, reîntoarcerea la metoda evanghelică, la metoda activă.

Isus nu s'a coborât la copii cu știință, ca noi. — Vreți să vedeți cum e Tatăl —, nu vreți să știți. — Isus vorbea în concret despre lucruri așa de abstracte. Unde sunt definițiile și formulele fără vieță în acest învățământ? — Întreabă autorul. Învățământul lui *Hristos* ne mișcă sensibilitatea, inflăcărându-ne pentru marile adevăruri.

Să imităm pe *Hristos*. Plecând dela un fapt concret, bine cunoscut de copii, dela o întâmplare, pe care o povestește unul din ei și ceilalți iau parte la discuția ce se încinge, alimentată de meditație și lectură sufletească, atingând coarda sensibilității și a imaginației prin fapte și lucruri cunoscute, i-ai pus copilului în funcțiune resorturile sufletești, l-ai făcut activ. — Activitatea este o creație și o trăire a ceea ce e comună, a clasei și a catehetului, elevi și catehet împreună au contribuit la găsirea adevărului. Dacă a reușit catehetul să se dea la o parte din fața elevilor și de acolo să dirijeze activitatea lor, atunci a făcut tot ce se poate face. Truda elevului va fi răsplătită cu satisfacția ce o are atunci, când știe, că a contribuit și el la rezultatul urmărit. Activitatea proprie îi ascuțește spiritul, îl fortifică spre a rezista muncii îndelungate și îl înclină spre invenții proprii.

Am reprodus principiile de pedagogie creștină chiar cu expresiunile autorului. Nu

este nici o îndoială, că prin practica lor putem avea nădejdi de reîncreștinarea copiilor, și prin ei, a părinților lor. Steagul fiind desfășurat, acțiunea deschisă, acum e rândul conferințelor, cursurilor, demonstrațiilor pe teren și a tot ce poate hrăni mișcarea religioasă. În pedagogia nouă este o teorie, care se aplică cel mai mult la religie, anume: respectând drepturile copiilor, croindu-le îndatoriri după însăși natura lor diferită de a adultului, vom sfârși prin o mai bună înțelegere între noi cei vrăstnici, și astfel vom fi rezolvat pe calea iubirii problemele ce le-a pus vieța. Atunci ar înceta și războiul cu armele.

Toma Cocișiu

Suflet de erou și de creștin

Portret — dintr'o scrisoare —

O întâmplare fericită mi-a dat posibilitatea să-mi treacă prin mâni scrisoarea unui tinăr aviator, *Sergent S. B.* dela *Escadrila de aviație* din orașul nostru, scrisă în ajunul plecării pe front, către familia unui unchi drag al său. Căutându-l și recitându-l am trăit clipe de adevărată înălțare sufletească și de mândrie românească, văzând câte exemplare de înaltă noblețe sufletească mă păstrează încă neamul nostru, chiar în aceste vremi de cumplită zdruncinare a neamurilor.

Dăm aci această scrisoare, emoționantă de frumoasă, din rândurile căreia se desprinde

Catehetice...

În trecutul nu prea îndepărtat — se știe — instrucția catehetică era lăsată mai mult în supravegherea conștiinței catehetului. Deci, atât împlinirea datoriei catehetului, cât și progresul în școală, depindea de felul cum era de sever glasul tainic al inspectorului intern.

Visitația catehetică făcută de șeful tractual, cu ocazia preluării examenului de religie, era mai mult un signal că, atât pentru catehet cât și pentru copii, porțile școlii se închid, în vederea trecerii în vacanța de vară. De multeori această vizitație se făcea prea superficial, încât nu putea fi considerată ca fiind o inspecție de control, în adevăratul înțeles al cuvântului. Urmarea era că nu se muncea peste tot temeinic, fapt care a dus la rânduirea inspectorilor speciali de control. Și sporul nu a întârziat să apară bogat.

Că au mai rămas cazuri cari încă lasă de dorit, nu e de mirat, căci rana a fost prea mare ca să fi putut fi lecuită într'un an.

De pe acum se atrage atențiunea că în viitor se vor lua măsuri mai energice contra neglijențelor, și mai ales contra dezertorilor dela datorie.

Astfel de abateri sperăm că viitorul apropiat le va înlătura. Mai greu ni-se pare că se va vindeca un alt neajuns semnalat de superiori, la raportul inspectorilor de control. E vorba de cazurile când „un preot nu cunoștea lecția prezentă. Întrebările ori le punea din carte, ori le punea din memorie, și în acest caz, ele erau neprecise, neclare, și potrivite, deci, să încurce și să zăpăcească pe copii, ori să obțină răspunsuri tot așa de neclare și neprecise, chinuite și anemice”. (Cerc. IX. Nr. 4143-1942). În cazuri de aceste pedeapsa la nimic nu ajută. Aici e rezultatul slabei pregătiri catehetice din seminar. În seminar s'a trecut prea „super-

ficial” peste studiul pedagogiei. Practica pedagogică, au fost vremuri când a lipsit cu totul. Ne aducem aminte ce motive puerile se puneau în fața viitorilor cateheți, și-i împiedecau să nu poată pași în fața copiilor dela școlile de aplicație, pentru a audia lecțiile model ale profesorului specialist. Generații dearândul au ieșit din seminar fără a-și fi putut însuși celea mai elementare noțiuni pedagogice. Unii au avut posibilitatea de s'au perfecționat mai târziu în studiul catehetic. Mulți însă, ajunși în parohii, nu au mai avut această fericire, fie din lipsa de izvoare, fie din cauza altor greutăți. Dela aceștia nici să nu se pretindă ceace pu pot da.

Răul și aici are leac, care însă nu constă în pedeapsă, ci în instruirea celor slabi. Și nu vedem a fi lucru cu neputință. Iată un mijloc de instrucție lesnicios: Se știe că în cadrele sinoadelor preoțești este și o oră de lecție catehetică. Această lecție catehetică la sinodul viitor să fie *lecție model*, predată de inspectorul catehetic, sau de un preot mai destoinic, care să fie asistat de inspector. Lecția model corectată de inspector în fața sinodului, se vor trudi cateheții să și-o însușească și aplice în școala proprie. Cu ocaziunea altor sinoade să se procedeze la fel, punându-se să predea și cateheții mai slăbuți, cari în felul acesta ar putea fi îndreptați.

Fără un specialist între noi la sinoade nu putem face spor, căci nu odată s'a întâmplat că la o lecție s'au făcut observări nepotrivite, cari în lipsa unui specialist nu au putut fi înlăturate, căci autorul nu voia să treacă mai puțin priceput în materie decât ceilalți frați.

Bine a procedat un domn inspector când s'a prezentat într'un sinod, dând sfaturi și făcând observări catehetilor pe cari i-a inspectat. Și potrivit ar fi să ne dea în viitor și câteva lecțiuni de model. Repede ar constata că truda i-ar fi încu-

nunată cu bogat succes. Spre binele catehetilor, a parohienilor noștri de mâine și mai ales spre a mai multora mântuire dela Domnul.

Pr. Ioan Cerghizanu

Știri mărunte

Personale. Excel. Sa arhiep. latin Al. Th. Cisar al Bucureștilor a distins pe pâr. *Laurențiu Moisin*, preotul nostru român unit din Câmpina, de consilier eclesastic „honoris causa”, al arhidiecezei romano-catolice de București.

— La vremea sa și Superioritatea Bisericească din Blaj a distins pe pâr. *Krasowsky*, parohul latin al Câmpinei, de protopop onorar.

Deprinderi sufletești pentru învățătoare. Zilele de 3-6 Aug. a. c., la Institutul Recunoștinței s'au ținut exerciții spirituale pentru învățătoare — absolventele Școlii Normale de fete din Blaj, seria 1942 — sub conducerea pâr. *Dr. Alexandru Todea*, secretar mitropolitan.

Suveranul nostru între ostașii săi. În dimineața prasnucului Schimbării la Față, Maj. Sa Regele Mihai a plecat cu avionul de pe Băneasa spre trupele române ce luptă în Bolșevicia. La ora 11 avionul Suveranului român a aterizat la *Mariupol*. De aci a trecut în vizită la *Taganrog*, apoi la *Simferopol*, *Bachtschissaray*, *Sevastopol* și iarăși *Simferopol*, după care a sburat și la *Jalta*, *Livadia*, *Guruzuf*, interesându-se de ostași și de armament.

Locale. Sâmbăta viitoare, de Adormirea Preacuratai, va predica în catedrală pâr. *Iuliu Maior*, canonic mitropolitan, iar Dumineca ce-i urmează. a douăsprezecea după Rusalii, va predica pâr. *Ioan Vultur*, prof. la liceul „Sf. Vasile cel Mare”.

— Duminecă, în 2 August, s'a făcut în catedrala Blajului *pomenirea marelui mitropolit Ioan Vancea*, dela moartea căruia s'au împlinit 50 de ani. La liturghia arhierescă, pontificată de I. P. S. S. Valeriu Traian Frențiu, administratorul apostolic al arhidiecezei, în strălucit sobor de preoți, Pâr. canonic Ioan Moldovan a evocat în mișcătoare cuvinte figura și viața excepțională a celui ce a fost al doilea întemeietor al Blajului.

Contribuție română la strălucite isbânzi militare. Comunicatul din 6 August c., dela cartierul general al Führerului, după ce anunță că în Caucaz a fost cucerit nodul feroviar Tihorezk și și că a fost tăiată comunicația de cale ferată între Marea Neagră și Marea Caspică, adaugă: „La nord de Sal, atacul trupelor germane și române face progrese mulțumitoare. *Formațiuni române au adus o contribuție deosebită la succesele din acest sector*”.

Sporirea salariilor. Alaltăieri s'a ținut la București un consiliu de miniștri sub președinția d. Mihai Antonescu. Consiliul, după cum spune comunicatul dat din acest prilej, s'a ocupat și cu problema sporirii salariilor funcționarilor publici și ajutorarea acestora. Ministrul finanțelor, d. Stoiculescu a supus consiliului propunerile ministerului finanțelor în ce privește sporurile de salarii ce vor fi acordate. Alături de sporurile acestea se vor acorda funcționarilor și muncitorilor anumite avantagii prin organizarea unor economate și centre de desfacere a articolelor de mare consum.

Bine de știut. Ministrul de Finanțe aduce la cunoștința contribuabililor că, în conformitate cu art. 19 din Codul de procedură fiscală, pot beneficia de o reducere de 5%, calculată asupra debitelor devenite exigibile în cursul celui de al doilea trimestru cu condițiunea ca plata debitelor respective să se facă înăuntrul celor 45 zile, adică până la 15 August 1942. Se atrage atențiunea tuturor contribuabililor că, debitele fiscoale cari nu vor fi achitate până la sfârșitul trimestrului în cursul căruia au devenit exigibile, vor suferi o majorare de 2%, pentru fiecare trimestru de întârziere.

† Pâr. *Gheorghe Meseșanu*, protopop onorar, paroh în pensie, a trecut la cele veșnice Joi în 23 Iulie 1942, în anul 74 al vieții, după 46 de ani de căsătorie și de cinstită slujbă la altarul Domnului. — Fie-i partea cu dreptii!

† *Horia Teculescu*, directorul liceului din Sighișoara, a trecut în veșnicie, în ziua de 2 August 1942, în vârstă de abia 45 ani. Dascăl distins și scriitor reputat, conferențiar de științe literare vervă, pasionat al cărții, al frumosului și al iubirii de neam, cărturarul de elită *Horia Teculescu* a fost un minunat animator, un muncitor metodic și tenace

luminos, ca dintr'o frescă, portretul unui suflet de viteaz și de creștin, născut și crescut într'un sănătos climat sufletesc și românesc.

Tinărul aviator este rugat să ierte această voită indiscreție pe care o comite scriitorul acestor rânduri prin difuzarea pentru publicitate a scrisoarei sale familiare, dar ea merita din plin să fie cunoscută. Iat-o:

Blaj 30 Iunie 1942.

„Mult iubii mei,

Vă rog din suflet să mă iertați, că nu v'am scris cam de multșor. Nu e vina mea, ci împrejurările au fost de așa natură, că nu prea am dispus de timp liber. Acum, când mă simt și eu mai degajat de griji și necazuri, vă scriu cu convingerea că neglijența îmi va fi scuzată.

Și hai s'o începem dela început:

O iarnă întreagă m'am sbătut prin viortornite și geruri aspre. Au trecut toate ca prin vis, zi de zi, lună de lună. Și iată-mă acum și eu ceva, cu gradul de sergent pe umeri (trebuie să știți că în sfârșit mi s'a făcut și mie dreptate și am fost reintegrat iarăși în personalul navigant, fiind pilot de legătură). Iarăși îmi surâde azurul cu Cerul lui îmbălzămat de stele pentru care am suferit și pătimit atât. Din nou mă voi avânta în spre zările albastre, în Eter, în Fluidul ce m'a cucerit cu atâta patimă, voi legăna aripile dragi în bătaia vântului turbat în vuet de motoare. Voi pluti peste Fire, ca Făt Frumo-

sul Năzdrăvan și îmi voi încerca puterile de vulturăș, în luptă cu corbii roșii din Răsărit. Îmi voi înhăța prada în ghiare de oțel și o voi trimite în uragane, fum și flăcări spre Iadul ce le e locaș acelora ce desfid pe Dumnezeu și-L înjosesc! Și de va fi să mă zdrobească în Neant cu aripile dragi, voi cânta așa:

„Și fă-ne, Doamne, din Cerul Tău, cunună albastră preste mormânt!”

Dragii mei, încă nu va fi departe ziua mult dorită — și voi pleca. Orice se va întâmpla, să nu uitați că v'am iubit și v'am stimat. Până în ultima clipă gândul meu va fi îndreptat spre Cel de Sus, rugându-L să Vă aibă în paza Sa și să Vă hărăzească numai pace și bucurii. Iar dacă așa mi-o fi scris, să zbor cu sufletul la Tata, căruia acum mai mult ca niciodată îi simt prezența, din când în când o mică slujbă pentru mine la Biserică, să-mi faceți. E ultima dorință pe care vreau să mi-o faceți în amintirea mea...

Închei dorindu-Vă sănătate și spor la toate. Scrieți-mi dar, înainte de a pleca.

Vă sărută mâinile al D-V. nepot

Silviu”.

Dorim tinărului aviator deplină izbândă pe front asupra bolșevicilor și să se reîntoarcă sănătos! Dumnezeu, în care crede cu convingere, îi va ajuta!

I. P. Z.

în ogrul neamului. Odraslă de preot ortodox și membru în diferitele corporații de conducere ale bisericii ortodoxe, s'a știut ține totuși departe de orice confesionalism îngust. A fost drept în judecări. A iubit Blajul, cu trecutul lui românesc și cu școlile lui în care cresc caractere. În rândurile profesorilor de aici a avut prieteni numeroși cari, prin rostul Păr. canonic Iuliu Maior, au ținut să-i spună, lângă sicriu, un ultim și îndurerat adio, asigurându-l că vor ruga pe Dumnezeu să-l numere între aleșii săi.

MITROPOLIA ROMÂNĂ UNITĂ — BLAJ

Nr. 5118-1942

Concurs

La Liceul român-unit de băieți „Sf. Vasile cel Mare” din Blaj, este vacant postul de secretar.

Cei cari doresc să ocupe acest post, pe lângă condițiile cerute de Art. 3 și 58 din Codul funcționarilor publici, trebuie să mai întrunească și următoarele condiții: 1. Să fie de religie română-unită. 2. Să fie absolvent al unei școli superioare.

Cererile, însoțite de actele doveditoare, se vor înainta până în ziua de 15 August 1942, Consistorului Arhiepiscopesc din Blaj. Cererile cari nu vor fi însoțite de acte, nu vor fi luate în considerare.

Postul se va ocupa pe data de 1 Septembrie 1942.

Blaj, din ședința consistorială ținută la 31 Iulie 1942.

ss. Dr. Valeriu Traian Frențiu
Administrator Apostolic
al Arhidiecezei de Alba-Iulia și Făgăraș

Internatul școlilor secundare române unite
de fete — Blaj

Condițiile de primire anul școlar 1942-43

A) ÎNSCRIEREA:

Pentru elevele care doresc primirea în Internat, părinții sau tutorii vor înainta, cel mai târziu până în ziua de 20 August 1942, o cerere în care se va menționa:

1. Numele și prenumele elevei.
2. Școala și clasa în care este înscrisă.
3. Confesiunea.
4. Ocupația și adresa completă a părinților.

5. Elevele care au mai fost în acest Internat vor menționa numărul lor de garderobă.

În cerere părinții vor declara că le sunt cunoscute și că vor observa întru toate condițiile de primire în Internat. La cerere se va alătura un plic provăzută cu adresa părintelui și cu timbrele postale necesare pentru trimiterea recomandată a rezoluției.

B) TAXELE:

Taxa anuală întreagă pentru întreținere este de lei 35.000. În contul sumei de 35.000 toate elevele vor aduce în natură următoarele:

1. 50 kg. grâu;
2. 50 kg. porumb;
3. 100 kg. cartofi;
4. 10 kg. fasole;
5. 200 buc. ouă;
6. 5 kg. grăsime topită;
7. 4 kg. săpun din grăsimi animale.

Prețurile la care vor fi evaluate aceste produse vor fi prețurile oficiale din ziua predării. La intrarea în Internat fiecare elevă e datoră să aducă cu sine jumătate din can-

titățile arătate mai sus. Restul se va aduce pe rând însă în așa fel ca până în ziua de 15 Februarie 1943 întreagă cantitatea să fie predată Internatului.

Achitarea taxei în bani se va face în modul următor:

Rata I, la intrarea în Internat, 15.000 lei.

Rata II, la sosirea din vacanța de crăciun, 12.000 lei.

Rata III, restul până la completarea taxei integrale, se va achita la sosirea din vacanța de paști.

În caz că în decursul anului prețul alimentelor de primă necesitate vor suferi modificări importante, Internatul își rezervă dreptul de a majora aceste taxe.

C) UNIFORMA ȘI TRUSOUL:

În Internat elevele sunt obligate să poarte tot timpul (afară de sâmbăta după amiază) uniforma școlii pe care o frecventează.

La instalarea în Internat elevele vor aduce cu sine:

1. Una saltea sau madrase, 1 perină, 1 plapomă, 1 pătură de lână,
 2. Trei fețe de perină, 2 cearșafuri de pat și 2 fețe de plapomă. În locul fețelor de plapomă se pot aduce alte două cearșafuri.
 3. Două cuverturi albe de pat.
 4. Trei cămăși de noapte.
 5. Patru cămăși de zi și 4 combinezoane.
 6. Cinci perechi chiloți (trei de vară și două de iarnă).
 7. Șase perechi ciorapi de uniformă.
 8. Patru prosoape.
 9. Trei șervete de masă cu dimensiunile de cel puțin 35 × 35 cm.
 10. Douăsprezece batiste.
 11. Un săculeț alb cu 12 cârpe igienice.
 12. Un șortuleț și o bonetă albă.
 13. Bască și palton de uniformă.
 14. Un șal de lână de culoare închisă.
 15. O rochiță groasă pentru purtat iarna sub șortul de uniformă.
 16. Un costum de baie și un halat pentru dormitor.
 17. Două perechi pantofi și o per. galoși.
 18. O casetă mică cu obiectele de toaletă: 1 pahar de sticlă sau de celuloid, periuță pentru dinți, 2 pieptini, perie de haine, săpun etc.
 19. Un săculeț de culoare închisă cu perii de ghete.
 20. Tacâm de masă complet: cuțit, furculiță, lingură și linguriță toate din metal inoxidabil. O farfurie adâncă de porcelan (groasă). Un pahar. Ceașcă pentru cafea cu farfurioară.
 21. Două ștergare de bucătărie nenumotate, care rămân la Internat.
- Odată cu rezoluția de primire se va trimite elevelor noi câte un număr care trebuie cusut la loc vizibil pe toate obiectele ce le va aduce cu sine la sosirea în Internat. Pentru obiectele nenumotate sau care nu se cuprind în acest prospect, Internatul nu-și ia nici o răspundere.

D) În Internat se pot lua în mod facultativ lecții de pian, pentru suma de lei 6.000 anual.

E) Ținem să amintim că Internatul este provăzută cu instalație de încălzire centrală, conductă de apă, baie, infirmerie, dormitoare, săli de studiu, toate în condițiuni igienice și că nu numai conducerea și supravegherea, dar întreg serviciul din Internat este împlinit de membrele Congregației de Surori.

F) Pentru orientare, comunicăm aci câteva puncte din Regulamentul Internatului:

Elevele sunt datoră să observe orarul zilnic și ordinea internă din Institut.

Nu pot fi eleve ale acestui Internat eleve logodite.

Elevelor le este cu desăvârșire interzis să poarte rochii fără mâneci, decoltate sau scurte și sunt obligate să fie pieptănate modest. Bijuteriile, parfumeriile afară de apa de Colonie sunt oprite.

Se interzice elevelor să aducă cu sine romane, reviste și broșuri deasemenea și metode de pian sau vioară în afară de cele recomandate de profesoare. Dacă se vor găsi la eleve astfel de cărți se vor confiscă.

Corespondența le va fi riguros controlată. Elevelor nu le este permis să corespundeze decât cu membrii apropiați ai familiei, iar aceste scrisori se vor trimite numai prin Direcțiunea Internatului. Ele vor scrie părinților în fiecare săptămână iar odată pe lună sunt obligate ca în plic închis să-și trimită fișa primită dela Direcțiune. Scrisorile ce se vor trimite elevelor interne se vor adresa: D. X. Internatul Școlilor Secundare de fete Blaj. Corespondența de prisos cu prietene și cunoscute este interzisă. Deasemenea este interzisă și se pedepsește cu eliminarea din Internat orice corespondență secretă, respective expediată fără știrea Superiorității.

Vizitele. Părinții și persoanele autorizate de părinți printr'o declarație în scris depusă la începutul anului la Direcțiunea Internatului, pot vizita pe eleve numai de două ori pe săptămână: Joi între orele 14-15 și Duminică între 12-16.

La plecarea în vacanță elevele nu pot părăsi Internatul decât întovărășite de părinți sau de persoane autorizate de aceștia printr'o scrisoare adresată din vreme Direcțiunii Internatului. Este a se observa aceeași formalitate când părinții ar permite elevei să se reîntoarcă în familie singură. În orice alt caz eleva va fi însoțită în călătorie de o persoană de încredere a Internatului, pe seama părinților.

Elevele pot sosi în Internat noaptea fără anunț prealabil numai de trei ori pe an, în ajunul zilelor de începere a școlii de după fiecare vacanță. În cazuri excepționale, când eleva ar sosi în Blaj în alte nopți, atunci sunt obligate să anunțe Direcțiunea Internatului telegrafic sau telefonic (Nr. 17 Blaj).

Direcțiunea Internatului școlilor
secundare române unite
de fete, Blaj

FRIDERIC HÖNIG

ARAD, STRADA BARIȚIU 10-21

Cea mai veche
și mai mare turnă-
torie de clopote
din România.

Fondată
la anul 1840

La comandă fabrică clopote de orice mărime din cel mai curat bronz pentru clopote, pelângă garanță mare și cu prefixarea precisă a tonurilor. Invenție proprie licențe Recluzite și scaune de fier pentru clopote. Motoare electrice pentru clopotit. — Telefon 376

